Затверджено
на засіданні педагогічної ради
_____
_____
Протокол № _____від _____

Навчальна програма з української літератури для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти

Укладена за модельною програмою «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкар С.І., Шило С.Б.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Укладач: учитель української мови та літератури КЗ «Оленівський ліцей з дошкільним підрозділом» Горденкова Анастасія Олександрівна

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА 3
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 5 КЛАС 5
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 6 КЛАС 19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма **«Українська література. 5-6 класи»** відповідає меті та ідейним засадам, реалізує очікувані результати навчання, окреслені в Модельній програмі Архипової В.П., Січкар С.І., Шило С.Б. У шкільній освіті література займає особливе місце, оскільки є невід'ємною складовою формування гуманістичного світогляду сучасної особистості, потужним носієм ідентичності нації, її генетичного коду, тому в контексті національного самоусвідомлення й самоствердження її роль незаперечна й важлива.

Курс **«Українська література»** – важлива складова мовно-літературної освітньої галузі. Його **основною метою** є розвиток і формування грамотного, естетично розвинутого й творчого читача з гуманістичним світоглядом, який володіє українською мовою, читає інформаційні та художні тексти задля духовного, культурного та національного самовираження, для збагачення емоційного досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтирів і ставлень.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

– формувати уміння сприймати літературний твір як мистецьке явище, розуміти його оригінальну своєрідність, давати власну аргументовану оцінку;

– формувати уміння визначати національну своєрідність та загальнолюдську значущість творів класичної та сучасної української літератури;

– формувати вміння осмислено сприймати, оцінювати, декодувати художній текст через свідоме оволодіння літературними поняттями та термінами;

– розвивати інтерес і здатність до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача;

– формувати вміння самостійно працювати з різними видами й джерелами інформації;

– відпрацьовувати комунікативні уміння, образне, логічне та критичне мислення, культуру полеміки;

– формувати вміння безпечного й критичного використання медіапродукції, здатності створювати медіапродукти й спілкуватися за допомогою медіазасобів.

Структура навчальної програми, її змістове наповнення передбачають урахування вікових особливостей учнів, психології сприйняття дитиною творів художньої літератури, а також специфіку сучасного інформаційно-комунікативного простору та загальносвітових процесів глобалізації.

У програмі враховано одну з найактуальніших проблем – наступність, адже успіхи шкільного навчання суттєво залежать від якості знань та умінь, сформованих у початковій школі, від уміння вчителя правильно вибудувати адаптивний період школяра. З огляду на це вчитель, працюючи за програмою, спирається на набуті в початковій школі практичні вміння учнів, а саме: застосовувати різні види читання (аналітичне, переглядове, вибіркове) відповідно до мети, використовувати засоби виразності, застосовувати прийоми смислового читання, способи роботи з книгою. Підібрані в програмі тексти для опрацювання дають можливість не тільки розширити коло читання, а й продовжувати формувати та удосконалювати читацьку діяльність школярів відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, а саме: удосконалювати вміння діалогічної взаємодії з текстом, уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях; збагачувати читацький досвід, формувати вироблення алгоритму прочитання художніх творів різних естетичних систем, жанрів, стилів, а також розвивати в учнів поняття про різні види медіа та використані в них засоби впливу на читача, формувати вміння здійснювати пошук, добирати, критично оцінювати й безпечно користуватися медіазасобами.

Курс української літератури структуровано за такими взаємопов'язаними

тематично-проблемними **розділами**:

5 клас – «Мистецький спадок нащадкам», «Від казки до книги буття», «Малює світ поезія».

6 клас – «Пісенні скарби рідного краю», «Поетичний дивосвіт», «Живильні джерела мудрих книг».

Кожен розділ охоплює теми та перелік основних змістових блоків, які створюють передумови для ознайомлення учнів 5-6 класів з різноманітною дитячою літературою та передбачають взаємодію організованої та самостійної читацької діяльності учнів, що сприяє формуванню дитини-читача.

Кожен змістовий блок містить перелік **текстів для обов'язкового вивчення** та **варіативні твори**, які можна розглядати додатково, за вибором учителя, наявністю часу або самостійно. Твори добиралися за принципами художньо-естетичних критеріїв, жанрово-тематичної розмаїтості, ідейно-ціннісних особливостей, осучаснення змістового матеріалу та з урахуванням читацьких інтересів дітей.

Тематика змістових блоків спрямована на досягнення належного рівня сформованості вміння читати, сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в комунікативних цілях. Змістом програми також передбачено засвоєння певного кола усвідомлених понять із **теорії літератури**, необхідних для аналізу та інтерпретації тексту.

Навчальна програма передбачає вивчення **літератури рідного краю**, що уможливлює ознайомлення учнів із творчістю письменників-земляків.

Опрацювання змістового матеріалу відбувається через орієнтовні **види навчальної діяльності**. Навпроти кожного виду діяльності подано, які очікувані результати можуть досягти учні, на чому має акцентувати увагу вчитель під час реалізації цих завдань. Більшість орієнтовних видів навчальної діяльності відображає синергетичний підхід до освітнього процесу, коли виконання завдань підсилюють ефект навчання та ґрунтуються на конструюванні знань, а не на їх відтворенні, що демонструє засади партнерства та дитиноцентризму в освітньому процесі.

У 5-6 класах передбачено по 70 навчальних годин на рік, тобто по 2 години на тиждень. Так на текстуальне вивчення рекомендовано – 49 годин, діагностування прогресу набуття знань і компетентностей – 5 годин (І семестр – 2, ІІ семестр – 3), розвиток мовлення – 4 години (І семестр – 2 (у+п), ІІ семестр – 2 (у+п)), виразне читання – 2 години, позакласне читання – 4 години, вивчення літератури рідного краю – 4 години, узагальнення вивченого – 2 години.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 5 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
I СЕМЕСТР РОЗДІЛ 1. МИСТЕЦЬКИЙ СПАДОК НАЩАДКАМ		
ТЕМА 1. НЕВИЧЕРПНІ ДЖЕРЕЛА МУДРОСТІ (9 год)		
розуміє значення і роль художнього слова в житті людини, **називає** види мистецтва, **відрізняє** художню творчість від інших видів діяльності людини; **співвідносить** зміст сприйнятого тексту з культурним контекстом; **визначає** основну і другорядну інформацію, важливі деталі в тексті; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту;	**Види мистецтва. Художня література як мистецтво слова.** **Образне слово – першоелемент літератури** **ТЛ:** образне слово ***(1 год)***	Рольова гра «Мандрівка Слова» «Асоціативний ряд» «Коло ідей» «Оживи світлину»
читає міфи та легенди у різний спосіб відповідно до мети читання; **розрізняє** міфи та легенди за тематичним спрямуванням та жанровими особливостями; **переказує** зміст міфів та легенд, визначаючи тему; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів ; **характеризує** персонажів, ураховуючи їх емоційний стан, поведінку та вчинки, виявляючи толерантність;	**Початок словесного мистецтва.** **Міфи та легенди.** Первісні уявлення людини про світ, добро й зло та їхня роль у житті людини. Чарівні істоти українського міфу. Легенди міфологічні, біблійні, героїчні. Герої легенд. **ТЛ:** міф, легенда *Обов'язкові для вивчення твори:* **«Про зоряний Віз», «Берегиня», «Чому пес живе коло людини?», «Неопалима купина»,**	«Знайди спільне» «Запитання до тексту» Гра «Літературне лото» Гра «Так – Ні» Гра «Упізнай героя»

	«Сила рідної землі», «Як виникли Карпати». *Варіативні твори:* «Про створення землі», «Про вогонь», «Про вітер», «Про дощ», «Чому буває сумне сонце?», «Сестра орлів», «Чому в морі є перли і мушлі?», «Сокіл-Род», «Прадуб», «Лелека», «Ведмідь», «Ластівки», «Синьоока проліска» ***(3 год)***	
читає народні перекази у різний спосіб відповідно до мети читання; **співвідносить** зміст переказу з історичним і культурним контекстом; **переказує** зміст твору відповідно до завдання, визначає тему переказу; **поєднує** інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів; **унаочнює** та **візуалізує** зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту;	**Народні перекази. Народні перекази про звичаї та традиції запорозьких козаків, про лицарство та відвагу захисників рідного краю. Зміст та жанрові особливості народних переказів.** **ТЛ:** народний переказ *Обов'язкові для вивчення твори:* **«Прийом у запорожців», «Про запорожців», «Як Сірко переміг татар»** *Варіативні твори:* «Запорожці в урочищі Сагайдачному», «Звідки пішло прізвище Богдана Хмельницького», «Олекса Довбуш», «Козацьке житло», «Ой Морозе, Морозенку» ***(2 год)***	Випереджувальні завдання Робота в групах «Запорозькі козаки» «Оживи світлину» Ґронування «Образ героя» «Картинна галерея»
знає види загадок, **уміє** тлумачити їхній зміст, **пояснює** особливості будови та роль метафори в загадках; **виявляє** і **відтворює** прихований змістзагадок, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу	**Фольклор як усний різновид словесного мистецтва. Малі та великі фольклорні форми.** **Загадки.** Тематичні групи загадок (загадки про людей, про	Карта розуму «Фольклорні форми» «Кубування» Літературне лото Синквейн «Загадка»

голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками загадок; **фіксує** потрібні елементи тексту за допомогою окремих графічних позначок; **представляє** текстову інформацію, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту;	природу, про рослини, про тварин). Зміст і форма загадок. Віршовані загадки. **ТЛ:** фольклор, загадка *Варіативні твори:* віршовані загадки Л.Глібова, «Загадки про рослини» Зірки Мензатюк *(на вибір учителя)* ***(1 год)***	Гра «Відгадай загадку» «Діаграма Венна» Магнітний (мальований) скрайбінг Гра «Пантоміма» Вивчення напам'ять
виявляє і **відтворює** прихований зміст прислів'їв та приказок, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; **розрізняє** прислів'я та приказки за тематичним спрямуванням та жанровими особливостями; **використовує** різні способи і засоби візуалізації змісту;	**Прислів'я та приказки.** Тематичні групи прислів'їв та приказок (про стосунки людей, про природу, про рідний край, вірування, господарську діяльність людей). Точність, дотепність та повчальний характер прислів'їв та приказок. Жанрові особливості. **ТЛ:** прислів'я та приказки ***(1 год)***	Гра «Темна конячка» «Літературознавча експертиза» Дослідження- порівняння явищ «Прислів'я чи приказка?» «Знайди спільне» Гра «Віднови прислів'я» «У картинній галереї» Виразне читання прислів'їв та приказок Вивчення напам'ять
розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; творчо **використовує** мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; **удосконалює** письмовий текст;	**Засоби художньої виразності в загадках, прислів'ях, приказках.** **ТЛ:** метафора ***(1 год)***	Гра «Загадкова скринька» Робота в групах «Досліджуємо слово» Гра «Мозаїка» «Творча майстерня»
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		

ТЕМА 2. **ВЕЛИКЕ ДИВО КАЗКИ** **(16 год)**		
читає народні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; **розрізняє** фольклорні й авторські твори, **наводить** приклади; **знає** назви, сюжети кількох фольклорних творів, самостійно **визначає** жанрові ознаки казок; **формулює** тему та основну думку казки; **використовує** заголовок для оптимізації роботи з текстом; **переказує** зміст казки відповідно до завдання; **відповідає** на запитання за змістом казок; **характеризує** літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки; **висловлює** своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; **унаочнює** та **візуалізує** зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту;	**Народна казка, її яскравий національний колорит. Народне уявлення про добро і зло в казці. Наскрізний гуманізм казок.** **ТЛ:** народна казка ***(1 год)***	«Шість капелюхів мислення» Гра «Здивуй» Гра «Загадкова скринька» Робота в групах «Мудрі сови» Структурно-логічна схема «Усе про казку» Гра «Темна конячка» «Запитання до тексту» «Коло ідей» «У картинній галереї»
читає казки про тварин у різний спосіб відповідно до мети читання; **знаходить** у казках відому і нову інформацію; **визначає** спільні та різні елементи змісту і форми казок; **формулює** тему та основну думку казки; **характеризує** поведінку та вчинки персонажів,	**Тематика народних казок. Алегоричний зміст казок про звірів Побудова казки. Дійові особи в казках.** **ТЛ:** дійова особа, алегорія (практично) *Обов'язкові для вивчення твори:* **«Вовк і чапля»,**	Гра «Мудрі сови» Мальований скрайбінг Літературна вікторина «Упізнай героя» «Моделювання ситуації»

виявляючи толерантність; **проводить** паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в казках, і власним життєвим досвідом;	**«Лисиця та рак», «Цар лев», «Як їжак і заєць бігали наввипередки»** *(2 твори на вибір учителя)* ***(2 год)***	
читає побутові та фантастичні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; **характеризує** вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття змісту казки; **створює** письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; **коригує** текст на основі проведеного аналізу;	**Побутові та фантастичні казки** **Народні уявлення про добро і зло в казках. Засоби художньої виразності в казці. Виразне читання казки.** *Обов'язкові для вивчення твори:* **«Мудра дівчина», «Про правду і кривду», «Лінива дівчина», «Про гору, що верхом сягала неба», «Ох», «Летючий корабель», «Яйце-райце»** *(4 твори на вибір учителя).* *Варіативні твори:* «Про бідного парубка та царівну», « Красний Іванко і закляте місто», «Золотий черевичок», «Три бажання», збірки О. Бурбело «Первоцвіт: казки, легенди, вірші, смішинки та загадки», «Золота росинка: поезії, казки» *(на вибір учителя),* збірка «Українські народні казки, легенди, перекази» *(на вибір учителя)* ***(4 год)***	Робота в групах «Досліджуємо казку» Інсценізація казки «Творча майстерня»
читає літературні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; **знаходить** у казках відому й нову інформацію; **визначає** спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **використовує** заголовок для оптимізації роботи з текстом;	**Літературна казка.** **Жанрові ознаки літературної казки. Зв'язок літературної казки з фольклорною.** **ТЛ:** літературна казка *Обов'язкові для вивчення твори:* **Іван Франко.** **«Фарбований Лис».**	«Візитівка письменника» «Кубування» Гра «Мудрі сови» Робота в групах «Спільний пошук» «Діаграма Венна»

переказує зміст казки відповідно до завдання; **відповідає** на запитання за змістом казок; **формулює** тему та основну думку казки; **характеризує** емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки;	*Варіативні твори:* Іван Франко. «Осел і Лев», «Королик і Ведмідь», «Заєць і Ведмідь», «Ворона і Гадюка», «Три міхи хитрощів». Михайло Коцюбинський. «Хо». Валерій Шевчук. «Панна квітів», «Золотий стіл», «Чотири сестри», «Місто без квітів». Зірка Мензатюк. «Київські казки», збірка казок «Тисяча парасольок» *(на вибір учителя).* Сашко Лірник. Цикл казок «Моя Україна» *(на вибір учителя)* ***(2 год)***	Гра «Загадкова скринька» Робота в парах «Досліджуємо казку» Гра «Темна конячка» Вправи з ключами
формулює тему та основну думку казки; **використовує** заголовок, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом; **відповідає** на запитання за змістом казки; **розуміє** та **відтворює** зміст почутого повідомлення, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; **передає** з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення;	**Образи фантастичних істот у казках.** **Дійові особи та побудова казки. Елементи сюжету.** *Обов'язкові для вивчення твори:* **Василь Королів-Старий «Мавка-Вербинка».** *Варіативні твори:* Василь Королів-Старий. «Хуха-Моховинка», «Потерчата», «Чортова перечниця», «Дідько», «Рибалчина Русалонька» . Іван Липа «Близнята», Дара Корній. «Чарівні істоти українського міфу»*(скорочено)* ***(2 год)***	Гра «Літературне лото» Робота в групах «Спільний пошук» Гра «Загадкова скринька» «Мікрофон» Створення малюнкового сюжету
читає віршовані казки у різний спосіб відповідно до мети читання; **відтворює** основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст твору; **поєднує** інформацію, подану	**Віршовані казки. Віршована мова (рима, строфа, ритм). Головні і другорядні персонажі.** **ТЛ:** віршована мова (рима, строфа, ритм) *Обов'язкові для вивчення*	Робота в парах «Образ-цитата» Гра «Упізнай героя» Вправи з ключами «Кубування»

в різні способи у межах одного або кількох текстів; **характеризує** літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; **проектує** власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті;	*твори:* **Василь Симоненко. «Цар Плаксій та Лоскотон».** *Варіативні твори:* Василь Симоненко. «Подорож у країну Навпаки». Наталя Забіла. «Казка про веселого метелика» ***(2 год)***	Рольова гра
розпізнає основні виражальні засоби в казках, використовує окремі з них; творчо **використовує** мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір;	**Засоби художньої виразності в літературній казці. Мова автора та мова персонажів.** **ТЛ:** мова автора і мова персонажів ***(1 год)***	Гра «Світлофор» Гра «Загадкова скринька» «Літературний аукціон»
характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття змісту казки; за мотивами прочитаного **створює** власний медійний продукт;	**Казка-п'єса як різновид драматичного твору. Зміст та художні особливості казки. Дійові особи казки.** **ТЛ:** драматичний твір, гіпербола *Обов'язкові для вивчення твори:* **Олександр Олесь. «Микита Кожум'яка».** *Варіативні твори:* Марійка Підгірянка. «В чужому пір'ю». Галина Римар. «Чарівна флейта» ***(2 год)***	Інсценізація казки. Міні-проєкт «Створи свою казку»
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей (1 год)		
II СЕМЕСТР **РОЗДІЛ 2.** **ВІД КАЗКИ ДО КНИГИ БУТТЯ**		
ТЕМА 3. **КНИЖКА ВЧИТЬ, ЯК У СВІТІ ЖИТЬ**		

(18 год)		
пояснює значення літописання для нащадків; **визначає** основну мету почутого; **читає** літописні оповіді у різний спосіб відповідно до мети читання; **співвідносить** зміст літописних оповідей з історичним і культурним контекстом; вибірково **переказує** зміст почутого повідомлення;	**Історичне минуле у художніх творах. Літописні оповіді. Казкові й історичні мотиви літописних сюжетів. Значення літописання для нащадків. Літопис як жанр.** **ТЛ:** літопис *Обов'язкові для вивчення твори:* **«Повість минулих літ»** *(загальне ознайомлення)* **«Три брати – Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь», «Про князя Олега», «Про княгиню Ольгу», «Святослав укладає мир з греками…», «Володимир вибирає віру», «Про хрещення Русі князем Володимиром», «Розгром Ярославом печенігів. Початок великого будівництва в Києві. Похвала книгам»** *(4 твори на вибір учителя)* ***(2 год)***	Гра «Я літописець» Відтермінована розгадка «Запитання до тексту» Гра «Мозаїка»
читає оповідання та повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; **відтворює** основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; **визначає** тему та жанрові особливості оповідань; **визначає** актуальність і несуперечливість тексту на основі власного досвіду та досвіду інших осіб;	**Художнє розмаїття творів на історичну тематику** **ТЛ:** оповідання *Обов'язкові для вивчення твори:* **Олександр Олесь.** **«Заспів», «Україна в старовину», «Похід на Царгород», «Ярослав Мудрий» (із кн. «Княжа Україна») .** **Іван Нечуй-Левицький.** **«Запорожці»**	«Візитівка письменника» «Оживи світлину» Інформація з опорою на життєвий досвід Гра «Відгадай, хто я» Робота в групах «Мудрі сови» «Займи позицію»

аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; **висловлює** своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; **характеризує** особливості форми тексту, зумовлені змістом; самостійно **складає** простий план почутого; **знаходить** у тексті відповіді на поставлені запитання; творчо **опрацьовує** прочитаний текст; залежно від мети читання **обирає** самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір;	*Варіативні твори:* Антін Лотоцький. «Ольга Перевізниківна», «Михайло-семиліток», Іван Крип'якевич «Малі козаки». Петро Шкурат «Запорозькі підводні човни». Анатолій Горовий. «Доки шабля в руці» *(скорочено)*. Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі» *(скорочено)* ***(3 год)***	«Місткий кошик» «Літературне лото» «Запитання до тексту» Випереджувальні завдання «Кроссенс» Міні-проєкт «Моя бібліотека»
читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; **розрізняє** зміст оповідань та повістей у контексті авторського задуму; **формулює** тему та основну думку твору; **розкриває** актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; **фіксує** потрібні елементи тексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; **представляє** текстову інформацію з одного джерела, використовуючи різні способи і засоби	**Світ природи і людини у художній прозі. Композиційні та сюжетні особливості прозових творів.** **ТЛ:** головний герой, другорядні герої. *Обов'язкові для вивчення твори:* **Євген Гуцало. «Лось».** **Володимир Винниченко. «Федько-халамидник».** **Григір Тютюнник. «Дивак».** *Варіативні твори:* Михайло Коцюбинський. «Харитя», «Ялинка». Микола Вінграновський. «Первінка», «Сіроманець». Євген Гуцало. «Олень Август», «Дикі гуси», «Сім'я дикої качки»,	Робота в групах «Навчаємося спільно» «Літературознавча експертиза» Мальований скрайбінг Малюнкові схеми Створення та розв'язання кросвордів

візуалізації змісту; **вирізняє** спільні та різні риси між власним мовлення та мовленням інших осіб, **урізноманітнює** власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами;	«Якого кольору слова» ***(6 год)***	
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; **формулює** тему та основну думку твору; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **характеризує** емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність;	Пригоди і фантастика у сучасній прозі. Вчинки й характери персонажів. Портрет. Портретна деталь. **ТЛ:** портрет *Обов'язкові для вивчення твори:* **Галина Малик.** **«Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»** *(скорочено).* **Всеволод Нестайко.** **«Чарівний талісман».** *(скорочено).* *Варіативні твори:* Ярослав Стельмах. «Вікентій Прерозумний». Сергій Гридін. «Федько − прибулець з інтернету». Ніна Воскресенська. «Дивовижні пригоди Наталки у Країні Часу». Фоззі. «Гупало Василь. П'ять з половиною пригод». Олександр Гаврош. «Пригоди тричі славного розбійника Пинті». Валерій і Наталія Лапікури. «Чарівна брама». Іван Андрусяк. «Третій сніг». Ірина Цілик. «Місторія однієї дружби». Радій Полонський. «Таємниця країни	«Подвійний щоденник» «Кубування» Кластер «Мій улюблений герой» «Запитання до тексту» «Діаграма Венна» «Коло думок» Гра «Темна конячка»

проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; **аргументує** власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; **визначає** спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **розпізнає** основні виражальні засоби, використовує окремі з них; за мотивами прочитаного **створює** власний медійний продукт; **описує** свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів.	суниць» ***(6 год)***	Робота в групах «Спільний пошук» Творча лабораторія.

читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **аргументує** власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; **визначає** спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **розпізнає** основні виражальні засоби, використовує окремі з них; **описує** свої літературні вподобання, знає, яким чином можна задовольнити потреби у знаходженні нової інформації.	**Науково-художня та науково-популярна література як різновид дитячої пізнавальної літератури.** ***(загальне ознайомлення).*** **Навчальна література, тексти із ЗМІ** ***(загальне ознайомлення).*** *Варіативні твори (2-3 тексти на вибір учителя):* Дмитро Красицький. «Дитинство Тараса» *(фрагменти).* Іван Франко. «У кузні» *(фрагменти).* Олена Черненко. «І засвітився вогник…» *(фрагменти).* Книги серії «Життя видатних дітей» (О.Гаврош, О.Дерманський, О.Ільченко, А.Багряна, М.Павленко). Медіатексти: візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, комп'ютерні ігри; реклама *(тематика медіатекстів відповідає віковим особливостям дітей)* ***(1 год)***	Робота в парах «Навчаємося спільно» «Запитання до тексту» «Відстрочена відгадка» «Шість капелюхів мислення» «Мікрофон» «Рольова гра»
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
РОЗДІЛ 3. МАЛЮЄ СВІТ ПОЕЗІЯ		
ТЕМА 4. МУЗИКА ПОЕТИЧНОГО СЛОВА (6 год)		

розрізняє тексти різних типів у контексті авторського задуму; **читає** ліричні твори з урахуванням особливостей декламації; **визначає** основну мету почутого; **визначає** образ ліричного героя; **висловлює** в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; **визначає** спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів;	**Лірика. Види лірики (про природу, про рідний край). Ліричний твір, ліричний герой.** **ТЛ:** ліричний твір, ліричний герой ***(1 год)***	Творчий експеримент «Припущення» Синквейн «Лірика» «Коло ідей» «Словесне малювання» «Літературний салон»
читає вірші про природу з урахуванням особливостей декламації; **розвиває** вміння відчувати поезію та виокремлювати образ ліричного героя; **характеризує** особливості віршованої форми; **розрізняє** тексти різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму; **розпізнає** основні виражальні засоби, використовує окремі з них; **висловлює** в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; **характеризує** вплив інтонації та засобів виразного читання на сприйняття змісту тексту; **пояснює** вплив прочитаного тексту на	**Картини природи рідного краю в поезіях. Художні описи природи як вияв патріотичних почуттів автора. Відтворення краси рідного краю засобами образної мови (метафора, епітет, персоніфікація).** **Пейзаж.** **Віршована мова. Ритм. Рима. Пауза.** **Виразне читання поезії. Інтонація. Декламація. Засоби читання (темп, сила голосу, тембр звука, дикція, пауза, інтонація)** **ТЛ:** пейзаж, персоніфікація *Обов'язкові для вивчення твори:* **Тарас Шевченко «За сонцем хмаронька пливе…», «Садок вишневий коло хати…»,**	Робота в групах «Місткий кошик» Гра «Відгадай, хто я» «Літературознавча експертиза» «Коло ідей» Робота в парах «Навчаємося спільно» Гра «Загадкова скринька» Гра «Створи ліричний настрій» «Літературне лото» Конкурс декламаторів поезії Міні-проєкт «Поетичний настрій»

формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; **поєднує** інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів; **оформлює** власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності; **добирає** доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; творчо **використовує** мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; **удосконалює** письмовий текст;	**«Над Дніпровою сагою»** *(2 твори на вибір учителя).* **Павло Тичина. «Не бував ти у наших краях!», «Гаї шумлять…», «Блакить мою душу обвіяла…»** *(2 твори на вибір учителя).* **Євген Гуцало «Зірка», «Чарівники», «Журавлі високі пролітають…»** *(2 твори на вибір учителя).* **Максим Рильський.** **«Дощ» («Благодатний, довгожданий…»), «Перед грозою», «Осінь-маляр із палітрою пишною…», «Люби природу не як символ…»** *(2 твори на вибір учителя).* **Микола Вінграновський.** **«Бабунин дощ», «Сама собою річка ця тече», «Перша колискова»,** **«Даленіє вечір в бабиному літі…», «Далекими світами…»** *(2 твори на вибір учителя).* *Варіативні твори:* Павло Филипович. «Білявий день втомився і притих». Богдан-Ігор Антонич. «Зима». Олександр Олесь. «Згадую: так я в дитинстві любив…», «Конвалія», «Степ», «Ліс восени». Дмитро Павличко. «Пролісок», «Весна». Анатолій Костецький. «Весняні дарунки». Наталя Забіла «Весна», «Барвінок». Дмитро Павличко «Де найкраще місце на землі». Ліна Костенко. «Усе моє, все зветься Україна», «Спинюся я…» Галина Римар. «Україна у нас одна».	Твір за метафорою

	Микола Сингаївський «Україна-мати» ***(5 год)***	
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.	**Позакласне читання** ***(4 год)***	Презентація і обговорення прочитаного.
формує навички свідомого, правильного виразного читання, **виробляє прагнення** до самостійного читання	**Виразне читання** ***(2 год)***	Сенкан «Виразне читання»
за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; створює художні тексти, медіатексти визначених жанрів; створює розповіді про власні враження від прочитаних творів для публікації у соціальних мережах;	**Розвиток мовлення** ***(4 год)***	Створення власних медійних продуктів за мотивами прочитаного (на вибір); презентація власних медіатекстів, створених на основі власного життєвого досвіду; презентація створеного творчого продукту
знає письменників рідного краю; **читає** тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; **розуміє** зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; **розкриває** актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; залежно від мети читання **обирає** самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, аргументує свій вибір.	**Література рідного краю** Ознайомлення з творами письменників- земляків ***(4 год)***	Робота з епіграфом, афоризмом Інформація з опорою на життєвий досвід Робота в групах «Літературна карта мого краю» Міні-проєкт «Слово талановитого майстра»
Розуміє та відтворює навчальний матеріал, зокрема й зміст художніх творів, вивчених протягом року	**Узагальнення вивченого** ***(2 год)***	Тестові завдання Інтерпретація художніх творів у різних видах мистецтва Трактування теоретико-літературних понять, вивчених протягом року

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 6 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
І СЕМЕСТР РОЗДІЛ 1. ПІСЕННІ СКАРБИ РІДНОГО КРАЮ		
ТЕМА 1. ЧАРІВНА МЕЛОДІЯ СЛОВА (14 год)		
знає про виникнення обрядової поезії, її різновиди; **читає** народні пісні відповідно до особливостей інтонації; **розуміє** та **відтворює** зміст почутих пісень, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; **розрізняє** особливості народних пісень відповідно до їх жанрово-родової належності та стильових ознак; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу пісень;	**Роль і місце пісні в житті українців. Головні календарні обряди. Пісня – музично-поетичний жанр фольклору. Народна обрядова пісня, її різновиди. Зв'язок із стародавніми обрядами. Варіантність народних пісень.** **ТЛ:** народна пісня, повтори, анафора ***(1 год)***	Робота з епіграфом, афоризмом Випереджувальне завдання «Традиції та обряди українців» «Відстрочена відгадка» Синквейн «Пісня»
читає народні пісні відповідно до особливостей інтонації; **визначає провідні** мотиви пісень; **характеризує** вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття тексту пісні; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **передає** з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від народних пісень; за мотивами прочитаного **створює** власний медійний	**Пісні зимового, весняного та літнього циклів. Провідні мотиви народних пісень. Засоби художньої виразності в піснях (метафора, епітет, персоніфікація, порівняння).** *Обов'язкові для вивчення твори:* Пісні літнього циклу: «**У ржі на межі», «Ой біжить, біжить мала дівчина», «Проведу я русалочки до бору»** *(русальні)*; **«Заплету віночок», «Ой вінку мій,**	Спостереження-дослідження Робота в групах «Досліджуємо слово» Карта розуму «Тропи» Створення реклами за прочитаним твором Вивчення напам'ять

продукт;	**вінку», «Купайло, Купайло!»** *(купальські)*; **«Маяло житечко, маяло», «Там у полі криниченька»** *(жниварські);* зимового циклу: **«Ой хто, хто Миколая любить», «Засівна», «Нова радість стала», «Добрий вечір тобі, пане господарю!», «Щедрик, щедрик, щедрівочка»**. *Варіативні твори:* «Бігла теличка та й з березничка», «Ой сивая та й зозуленька» , веснянки «Ой весна, весна – днем красна», «Ой кувала зозуленька», «А в кривого танця», «Благослови, мати», «Розвивайся, лозо, борзо», календарно-обрядові пісні рідного краю ***(7 год)***	
читає колискові пісні з урахуванням лексичних та інтонаційних особливостей; **характеризує** вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття тексту пісні; **висловлює** в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прослуховуванням колискових пісень; **удосконалює** письмовий текст;	**Народні колискові пісні:** **Лексичні особливості колискових пісень (зменшувально-пестливі слова, анафора)** **ТЛ:** колискова *Обов'язкові для вивчення твори:* **«Ой ти, коте, коточок», «Ой ну, люлі, дитя, спать»** ***(1 год)***	Синквейн «Колискова» Гра «Мозаїка» Інтерв'ю «Чи знаю я народні колискові пісні» Вільне есе
читає літературні пісні відповідно до особливостей інтонації; **визначає** основні мотиви пісень; **розрізняє** відому й нову для себе інформацію; **висловлює** в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані	Пісні літературного походження. Тематика та особливості цих пісень. Пісні, що стали народними. Урочисті пісні. Гімн. **ТЛ:** гімн *Обов'язкові для вивчення*	Робота в групах «Навчаємося спільно» Дослідження-порівняння явищ Вправи з ключами «Творча

прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; **аналізує** зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу;	*твори:* **Павло Чубинський та Микола Вербицький. «Ще не вмерла України...».** **Олександр Кониський. «Молитва».** **Станіслав Чарнецький та Григорій Трух. «Ой, у лузі червона калина похилилася».** **Дмитро Луценко. «Як тебе не любити, Києве мій»** ***(5 год)***	майстерня» Вивчення напам'ять
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		

РОЗДІЛ 2. **ПОЕТИЧНИЙ ДИВОСВІТ**		
ТЕМА 2. **ЧУТТЯ ГАРМОНІЇ У СЛОВІ** **(11 год)**		
читає поетичні твори відповідно до мети читання та інтонаційних особливостей; **визначає** основні мотиви поезій; **характеризує** вплив інтонації на зміст; **описує** свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; ефективно **використовує** інформаційні ресурси для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; **пояснює** вплив поезії на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; **обирає** самостійно поезії для читання, аргументує свій вибір; творчо **використовує** мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; **створює** письмові тексти	**Тематичне розмаїття поезії (неповторний світ дитинства в поезіях, важливість родинних цінностей, гармонія людини і природи).** **ТЛ:** ліричний герой *Обов'язкові для вивчення твори:* **Тарас Шевченко. «Думка» («Тече вода в синє море»), «Іван Підкова».** **Леся Українка. «Мрії», «Як дитиною, бувало…», «Тиша морська», «Співець».** **Станіслав Чернілевський. «Теплота родинного інтиму…», «Забула внучка в баби черевички…».** **Ірина Жиленко. «Жар-Птиця», «Підкова», «Гном у буфеті».**	Робота з епіграфом «Візитівка письменника» Творчий експеримент «Ліричний настрій» Вправи з ключами Робота в групах «Місткий кошик» Виразне читання поезії Робота в парах «Навчаємося спільно» Гра «Загадкова скринька»

визначених типів, стилів і	*Варіативні твори:* Ігор Калинець. «Стежечка», «Блискавка»,	«Творча майстерня»

жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; **аналізує** зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу;	«Веселка», «Криничка», «Дим» . Платон Воронько. «Пахне хліб», «Солодка вода». Максим Рильський. «Збирають світлі, золоті меди...» , «Запахла осінь в'ялим тютюном...», «Люблю похмурі дні...». Олександра Бурбело. «Я лиш струна на арфі України», збірка «Золота Росинка». Мар'яна Савка. «Україна». Іван Андрусяк. «Розмова», «Зорі й місяць», «Колискова» ***(9 год)***	
характеризує емоційний стан ліричного героя; **проводить** паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; **визначає** основні мотиви поезій; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **пояснює** вплив поезії на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; **висловлює** своє ставлення до думок інших, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації;	**Художні, персоніфіковані образи поезій. Настрої, почуття, поетичні роздуми ліричного героя про любов, доброту, красу, високу духовність** ***(1 год)***	Гра «Відчуй настрій» Літературне лото Гра «Загадкова скринька» «Діаграма Венна» Міні-проєкт «Моя бібліотека» Вивчення напам'ять

обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті, для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень;	**Віршована мова. Стопа. Віршовий розмір (ямб, хорей, пірихій)** **ТЛ:** віршові розміри ямб, хорей ***(1 год)***	«Літературознавча експертиза»
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
II СЕМЕСТР **РОЗДІЛ 3.** **ЖИВИЛЬНІ ДЖЕРЕЛА МУДРИХ КНИГ**		
ТЕМА 3. **ІЗ ВИДИМОГО ПІЗНАВАЙ НЕВИДИМЕ** **(18 год)**		
читає прозові тексти у різний спосіб відповідно до мети читання; **формулює** тему та основну думку прозового тексту; **співвідносить** зміст прозового тексту з історичним та культурним контекстом; **пояснює** функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовка, змісту, анотації тощо), **розрізняє** складники структури тексту відповідно до його жанрово-родової належності та стильових особливостей; **відтворює** основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст твору; **характеризує** поведінку та вчинки героїв; **проводить** паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; **виявляє** взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; **створює** текст за	**Тематичне розмаїття класичної та сучасної прози. Повісті на історичну тематику. Жанрові та композиційні особливості повістей.** **ТЛ:** повість (загальне ознайомлення) *Обов'язкові для вивчення твори:* **Володимир Рутківський.** **«Джури козака Швайки» (скорочено).** *Варіативні твори:* Андрій Кокотюха. «Таємниця козацького скарбу». Марія Морозенко. «Іван Сірко – великий характерник», «Іван Сірко – славетний кошовий» ***(2 год)***	Карта розуму «Епічний твір» «Візитівка письменника» «Оживи світлину» «Відгадай, хто я» Робота в групах «Мудрі сови» Гра «Темна конячка» «Запитання до тексту» Робота з інфографікою Гра «Втрачена інформація» Робота в групах «Коло думок» «Моделювання» Мальований скрайбінг «Літературознавча експертиза» «Займи позицію» «Шість капелюхів мислення» Буктрейлер

визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації; **творчо** опрацьовує прочитаний текст, у разі		
потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; **використовує** інформаційні ресурси для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; за мотивами прочитаного; **створює** власний недійний продукт		

читає повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; **визначає** тему,сюжетно-композиційні особливості та проблематику повістей; **характеризує** поведінку та вчинки героїв; **проводить** паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в повісті, і власним життєвим досвідом; **проектує** власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; **виявляє** взаємозв'язок змісту або інших компонентів твору із власними потребами для особистісного розвитку; **вирізняє** спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, **урізноманітнює** власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами;	**Захопливий сюжет пригодницьких повістей. Мрії і дійсність, смішне й комічне в повістях. Сюжетні та композиційні особливості повістей. Цікаві й романтичні персонажі.** **ТЛ:** сюжет *Обов'язкові для вивчення твори:* **Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки». Ярослав Стельмах. «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера».** *Варіативні твори:* Всеволод Нестайко. «Таємниця Віті Зайчика», «Неймовірні детективи». Ярослав Стельмах. «Найкращий намет», «Вікентій Прерозумний». Іван Багмут. «Пригоди	Випереджувальні завдання Гра «Так – Ні» «Займи позицію» Ґронування «Образ героя» Гра «Упізнай героя» «Картинна галерея»(ілюстрації, комікси до творів) Рольова гра

	чорного кота Лапченка, описані ним самим». Іван Андрусяк. «Вісім днів із життя Бурундука» ***(9 год)***	
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
читає фантастичні твори у різний спосіб відповідно до мети читання; **визначає** тему, сюжетно-композиційні особливості та проблематику повістей; **творчо** опрацьовує прочитаний текст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; **характеризує** поведінку та вчинки героїв; **проводить** паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; **розкриває** актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; **висловлюється** в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із життєвим досвідом, зокрема із читацькою практикою; за мотивами прочитаного **створює** власний медійний продукт	**Таємничі, веселі й незвичайні події у фантастичних творах. Порушення питань моралі, дружби, добра, любові, толерантного ставлення до інших, прагнення гармонії зі світом. Кмітливі й винахідливі герої фантастичних творів.** *Обов'язкові для вивчення твори:* **Леся Воронина. «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9»** **Зірка Мензатюк. «Ангел Золоте Волосся»** *(скорочено).* ***(5 год)*** *Варіативні твори:* Сергій Оксеник «Лісом, небом, водою. Книга 1. Лисий» *(скорочено).* Емма Андієвська .«Казка про яян», «Говорюща риба». Галина Пагутяк. «Втеча звірів, або Новий бестіарій» *(скорочено).* Дара Корній. «Петрусь химородник» *(скорочено).*	Вправи з ключами «Мікрофон» «Запитання до тексту» «Моделювання» «Займи позицію» Міні-проєкт «Фантастична мандрівка»

читає ліро-епічні твори у різний спосіб відповідно до мети читання та композиційних особливостей; **формулює** тему та основний мотив поеми; **співвідносить** зміст поеми з історичним та культурним контекстом; **визначає** спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **характеризує** поведінку та вчинки героїв; **відтворює** основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у ліро-епічному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; **аргументує** власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; **створює** письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету; адресата, власний життєвий досвід	**Ліро-епічний твір.** **Специфіка ліро- епічного твору.** **Поеми на історичну тематику (козацька доба). Патріотичні мотиви, героїзм та відвага козаків** **ТЛ:** ліро-епічний твір, поема *Обов'язкові для вивчення твори:* **Микола Вороний. «Євшан-зілля»** ***(1 год)***	«Візитівка письменника» «Оживи світлину» Робота в групах «Навчаючи вчуся» «Асоціативний кущ» «Діаграма Венна» Вільне есе
визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в поемі; **розпізнає** основні виражальні засоби, **використовує** окремі з них; **характеризує** вплив засобів художньої виразності на зміст твору; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту;	**Тема та основна думка поеми.** **Сюжетні елементи, розгортання подій.** **Засоби художньої виразності в поемі. Автор твору і ліричний герой** ***(1 год)***	«Запитання до тексту» Робота в парах «Досліджуємо слово» Літературна вікторина «Упізнай героя» Гра «Літературне лото»
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
ТЕМА 4. **ВІД СМІШНОГО ДО ВЕЛИКОГО** **(6 год)**		

читає гумористичні твори у різний спосіб відповідно до мети читання та інтонаційних особливостей; **визначає** тему, сюжетно-композиційні особливості та викривальну спрямованість гуморесок; **характеризує** особливості	**Гумористичні твори. Гумористичне** **й сатиричне зображення. Жанрова різноманітність гумористичних творів (анекдоти, байки, усмішки, гуморески, співомовки тощо). Роль гумору в житті**	Синквейн «Гумор» «Інтерв'ю з письменником» Робота в групах «Дерево рішень» «Запитання до
гуморесок та співомовок,зумовлені змістом; **формулює** висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; за мотивами прочитаного **виявляє** взаємозв'язок змісту або інших компонентів твору із власними потребами для особистісного розвитку; **проеціює** власний або відомий життєвий досвід на порушені в гумористичних творах проблеми; **добирає** доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; **створює** письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; **удосконалює** письмовий текст; за мотивами прочитаного **створює** власний медійний продукт.	**українців.** **Іронічно-пародійна, викривальна спрямованість гумористичних творів.** **Гуморески.** **Співомовки.** **ТЛ:** гумор, сатира, гумореска, співомовка *Обов'язкові для вивчення твори:* **Степан Руданський. «Добре торгувалось», «Запорожці у короля», «Торбин брат».** **Павло Глазовий. «Еволюція», «Найважча роль», «Заморські гості», «Похвала».** *Варіативні твори:* Степан Руданський. «Окуляри», «Розумний панич», «Лінивий», «Гуменний», «Свиня свинею». Павло Глазовий. «Кухлик», «Допитливий син». Петро Ребро. «Козацькі жарти» ***(4 год)***	тексту» «Творча майстерня» Міні-проєкт «У полоні сміху»

читає байки відповідно до інтонаційних особливостей та мети читання; **характеризує** порушені в байці проблеми; **виявляє** і **відтворює** алегоричний зміст байки, розрізняючи інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести; творчо **використовує** мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір;	**Байка. Гумор і сатира в байках. Герої байок. Будова та алегоричний зміст.** **ТЛ:** байка. алегорія, мораль *Обов'язкові для вивчення твори:* **Леонід Глібов. «Щука», «Муха і Бджола», «Жаба і Віл».** ***(1 год)***	«Візитівка письменника» Синквейн «Байка» Створення ілюстрацій до байок Інсценізація байки

читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; **визначає** спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **аргументує** власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; **визначає** спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; **розпізнає** основні виражальні засоби, використовує окремі з них; **описує** свої літературні вподобання, знає, яким чином можна задовольнити потреби у знаходженні нової інформації.	**Науково-художня та науково-популярна література як різновид дитячої пізнавальної літератури.** ***(загальне ознайомлення).*** **Навчальна література, тексти із ЗМІ** ***(загальне ознайомлення).*** *Варіативні твори (2-3 тексти на вибір учителя):* Олекса Воропай. «Звичаї нашого народу» *(фрагменти).* Людмила Старицька-Черняхівська . «Хвилини життя Лесі Українки» *(фрагменти).* Володимир Панченко. «Молоді літа Володимира Винниченка» *(фрагменти).* Микола Славинський . «Її благословив Господь» *(фрагменти).* Книги серії «Життя видатних дітей» (М.Павленко, І. Андрусяк, А.Кокотюха, В.Лис, С.Процюк, Л.Воронина). Медіатексти: візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, комп'ютерні ігри; реклама (тематика медіатекстів відповідає віковим особливостям дітей) ***(1 год)***	Робота в парах «Навчаємося спільно» «Запитання до тексту» «Відстрочена відгадка» «Шість капелюхів мислення» «Мікрофон» «Рольова гра»
Діагностування прогресу набуття здобувачами освіти знань і компетентностей *(1 год)*		
ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.	**Позакласне читання** ***(4 год)***	Презентація і обговорення прочитаного.
формує навички свідомого, правильного виразного читання, **виробляє прагнення** до самостійного читання	**Виразне читання** ***(2 год)***	Сенкан «Виразне читання»

за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; створює художні тексти, медіатексти визначених жанрів; створює розповіді про власні враження від прочитаних творів для публікації у соціальних мережах	**Розвиток мовлення** ***(4 год)***	Створення власних медійних продуктів за мотивами прочитаного (на вибір) презентація власних медіатекстів, створених на основі власного життєвого досвіду презентація створеного творчого продукту
знає письменників рідного краю; **читає** тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; **розуміє** зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; **розкриває** актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; залежно від мети читання **обирає** самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, аргументує свій вибір.	**Література рідного краю. Ознайомлення з творами письменників-земляків** ***(4 год)***	Робота з епіграфом, афоризмом Інформація з опорою на життєвий досвід Робота в групах «Літературна карта мого краю» Міні-проєкт «Слово талановитого майстра»
Розуміє та відтворює навчальний матеріал, зокрема й зміст художніх творів, вивчених протягом року	**Узагальнення вивченого** ***(2 год)***	Тестові завдання Інтерпретація художніх творів у різних видах мистецтва Трактування теоретико-літературних понять, вивчених протягом року